

Informacja prasowa

Najwyższe stanowiska państwowe muszą być obsadzone w przejrzystych procedurach

Osoby zasiadające na najwyższych stanowiskach w kluczowych instytucjach państwa, jak Trybunał Konstytucyjny, Krajowa Rada Sądownictwa, Sąd Najwyższy, czy Rada Polityki Pieniężnej nie pochodzą z powszechnych wyborów, lecz są mianowane w większości przez polityków. Dlatego proces wyboru na te funkcje powinien być przejrzysty i otwarty. Powinien być oparty o kryteria merytoryczne. A opinia publiczna powinna móc poznać kompetencje i kwalifikacje kandydatów, dające im tytuł do sprawowania tych funkcji. Tylko w ten sposób osoby obejmujące wysokie stanowiska mogą liczyć na silny mandat, a same instytucje cieszyć zaufaniem obywateli.

W związku z przygotowywanymi w Kancelarii Prezydenta RP projektami ustaw o Krajowej Radzie Sądownictwa (KRS) i Sądzie Najwyższym (SN), których intencją jest zniwelowanie niekonstytucyjnych przepisów zawetowanych projektów rządowych, przedstawiamy raport [Pod lupą obywateli](#). Zawiera on wnioski i rekomendacje dotyczące poprawy standardów wyłaniania osób na inne kluczowe stanowiska państwowe oraz zapewnienia obywatelskiego nadzoru nad tym procesem, a także postulaty odnośnie wyboru członków KRS i sędziów SN. Liczymy, że opisane w raporcie ustalenia zostaną wzięte pod uwagę przy konstruowaniu nowych przepisów o KRS i SN.

Dotychczasowy sposób wyłaniania osób na najważniejsze stanowiska państwowe ma wiele ułomności. Procedura wyboru przeprowadzana jest w pośpiechu. Kryteria, jakie powinni spełniać kandydaci są ogólnikowe, a ich spełnienie nie podlega publicznej weryfikacji. Wiedza o kandydatach jest ograniczona do lakonicznych biogramów nie pozwalających na porównanie ich kwalifikacji do sprawowania określonej funkcji. Posiedzenia gremiów (np. komisji sejmowych) opiniujących kandydatów są traktowane jako formalność. Nie organizuje się publicznych wysłuchań kandydatów, które umożliwiłyby obywatelom zadanie pytań lub przysłuchanie się debacie z kandydatami.

Proces wyboru na najwyższe stanowiska państwowe powinien być jawny oraz przebiegać według szczegółowego kalendarza i regulaminu wyborów. Czas na zgłaszanie kandydatów powinien być odpowiednio długi, a kandydaci powinni być dokładnie przedstawieni (ich życiorys, kompetencje, dorobek, cechy charakteru). Kandydatów powinny zgłaszać gremia eksperckie, samorządowe, ale nie polityczne (w tym podległe politykom, jak prokuratura). Zgłoszenia powinny być weryfikowane pod względem formalnym, ale też **powinno się organizować publiczne wysłuchania kandydatów**, podczas których każdy zainteresowany mógłby swobodnie zadawać im pytania. W przypadku wyboru kandydata przez parlament decyzję o jego wyborze powinna podejmować większość kwalifikowana, tak aby wybór ten była jak najbardziej merytoryczny, a nie polityczny. Przy wyborze do KRS powinny zostać uwzględnione **Standardy minimalne Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ)**, w tym **Standardy minimalne VI Osoby spoza sądownictwa uczestniczące w zarządzaniu sądownictwem**, a także rekomendacje Komisji Weneckiej, która analizuje wybory do rad sądownictwa w różnych krajach (w tym szczegółowe rozwiązania dotyczące zapewnienia apolitycznego wyboru dokonywanego przez organy polityczne, takie jak Sejm).

- Więcej: Omówienie raportu na temat standardów wyboru osób na najwyższe stanowiska państwowe: http://bit.ly/monitoring_kandydatow
Pełen raport [Pod lupą obywateli](#)
- Kontakt: Grzegorz Makowski, e-mail: gmakowski@batory.org.pl